

Дигитализация на висшето образование в контекста на Ковид-19 пандемията

Digitization of Higher Education in the Context of the Covid-19 Pandemic

Виолета Добичина

Софийски университет „Св. Климент Охридски“ (България)

Иво Панов

Софийски университет „Св. Климент Охридски“ (България)

Violeta Dobichina

Sofia University “St. Kliment Ohridski” (Bulgaria)

Ivo Panov

Sofia University “St. Kliment Ohridski” (Bulgaria)

В рамките на проекта „Дигитализация и образование в условията на Ковид-19 пандемията: практики и иновации във висшето образование в България и страните от Централна Азия (Казахстан, Узбекистан, Киргизстан, Таджикистан) и Иран“ се проведеха три от поредицата уебинари с университети от Казахстан, Узбекистан и ИР Иран, организирани от Факултета по класически и нови филологии с участието на Научнообразователния и културен център „Ал Фараби“ и Центъра за източни езици и култури при Софийския университет „Св. Климент Охридски“.

Целта на проекта е да се създаде възможност за критично преосмисляне, анализ и обмен на опит в дигитализацията на висшето образование в България, Централна Азия и Иран в условията на пандемия чрез поредица от работни уебинари с представители на различни университети от тези региони

и преподаватели и студенти от Софийския университет. На фокус е и изграждането на партньорска мрежа за създаване на съвместни програми и изследователски проекти чрез обмен на опит и привличане на специалисти в областта на подготовката на проекти за участие в международни образователни програми, за развитие на сътрудничество в рамките на Глобалното партньорство за образование (*GPE*), което играе активна роля в подкрепа на образователните системи в Централна Азия и Иран.

Онлайн срещите се проведоха с участието на преподаватели и изследователи от партньорски университети и други образователни институти от Казахстан, Узбекистан, ИР Иран. Предстоят уебинарите с висши учебни заведения от Киргизстан и Таджикистан. Участие в първите три уебинара взеха общо над 125 университетски преподаватели, изследователи, докторанти и студенти.

Първият уебинар се проведе с участието на преподаватели и изследователи от двата партньорски университета от Казахстан – Казахския национален университет „Ал Фараби“ и Казахския национален педагогически университет „Абай“.

Форумът бе открит с приветствено слово към участниците от проф. д-р Мария Стойчева, функционален ректор международна дейност на Софийския университет „Св. Климент Охридски“, и от Виолета Добичина, директор на Научнообразователния и културен център „Ал Фараби“.

Основен научен доклад на тема *Digitization in higher education in Bulgaria: the example of Sofia University St. Kliment Ohridski*, съпроводен със съдържателна мултимедийна презентация, изнесе проф. д-р Мадлен Данова, декан на Факултета по класически и нови филологии в Софийския университет. Изложението на проф. Данова бе фокусирано върху дигитализацията във висшето образование в България по примера на цифровата трансформация на Софийския университет, което предизвика жив интерес у участниците. Подробно бяха описани двете директории: дигитализация на административните услуги и онлайн обучението, по които се работи в Софийския университет много преди пандемията, но кризата е ускорила процеса. Бяха очертани и все още нерешените проблеми, които стоят на вниманието на академичната общност.

В своя доклад със заглавие *The use of digital technologies in teaching social and humanitarian disciplines: problems and prospects* проф. дн Алия Масалимова, заместник-ректор на Казахския национален университет „Ал Фараби“ и дългогодишен наш партньор, насочи вниманието на участниците към активните действия, които се предприемат през последните години за развитието на дистанционното обучение в Република Казахстан в рамките на държавната концепция за информатизация на образователната система на страната. Посо-

чени бяха много конкретни примери и практики, прилагани в университета за използване на цифровите технологии в преподаването на социални и хуманитарни дисциплини, като същевременно се изтъкнаха и проблемите.

Проф. дн Саябек Сахиев, заместник-ректор по изследвания и дигитализация на Казахския национален педагогически университет „Абай“, представи доклад на тема *Higher education + science + digitalization + ...*. Той сподели конкретни университетски практики на взаимодействие в дигитализацията на висшето образование и науката, в много случаи излизащи от вътрешноуниверситетското ниво. Като пример посочи откриването на педагогически *STEM* парк в университета.

Доц. д-р Бекжан Мейрбаев, директор на Международния център „Ал Фараби“ в Казахския национален университет „Ал Фараби“ в своя доклад *Non-institutional interaction of scientists on the principle of “Invisible College” on the example of the activities of the Al-Farabi International Center* запозна участниците с интересни и полезни инициативи за неинституционално взаимодействие на учените на принципа „Невидим колеж“. В един от форумите на „колежа“ е участвал и проф. д-р Симеон Евстатиев от Центъра за източни езици и култури при СУ „Св. Климент Охридски“.

Модератори на онлайн семинара бяха Виолета Добичина и д-р Баян Сапаргалиева от Казахския национален педагогически университет „Абай“.

Вторият онлайн форум се проведе с участието на преподаватели и изследователи от Узбекистан: партньорския Бухарски държавен университет, Ташкентския педиатричен медицински институт и Министерството на народното образование на Узбекистан.

Форумът бе открит с приветствени слова от проф. д-р Мадлен Данова, декан на Факултета по класически и нови филологии, Софийски университет „Св. Климент Охридски“, проф. д.н. Обиджон Хамидов, ректор на Бухарския държавен университет, и Виолета Добичина, директор на Научнообразователния и културен център „Ал Фараби“, Софийски университет „Св. Климент Охридски“.

Заместник-ректорът на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ проф. д-р Елиза Стефанова представи пред участниците примера на Софийския университет за дигиталната трансформация на висшето образование, като посочи проблемите и иновативните решения. Проф. Стефанова щедро сподели с присъстващите опыта, интересните решения и практики на Софийския университет в областта на цифровизацията на висшето образование.

Проф. д-р Абдор Жураев, заместник-ректор на Бухарския държавен университет, изнесе доклад на тема *Digitalization and internationalization of education in Uzbekistan in the context of COVID-19 pandemic*. В доклада си той

изтъкна проблемите и решенията на цифровото обучение в контекста на пандемията и обрисова траекторията на узбекския модел в онлайн обучението.

Интерес предизвика докладът *Foreign language teaching in the system of public education of Uzbekistan during COVID-19 pandemic* на ръководителя на отдел в Министерство на народното образование на Узбекистан Лазиз Хужакулов. В изложението си той представи промените в образованието по време на локдауна, като се фокусира върху телевизионните уроци, организирани по инициатива на министерството, както и подготовката и квалификацията на специалисти в областта на преподаването на чужди езици.

Доц. д-р Собир Нурходжаев, декан на Международния факултет на Ташкентския педиатричен медицински институт, в своя доклад *Experience of TashPMI in organizing educational and practical activities in the context of COVID-19 challenges* очерта стратегически насочените дейности, осъществявани в института, който е водещо висше учебно заведение в Узбекистан. Сподели и интересни решения при организирането на образователни и практически дейности в контекста на предизвикателствата на пандемията.

Модератори на онлайн семинара бяха Виолета Добичина и доц. д-р Феруза Хажиева, Бухарски държавен университет.

Третият уебинар се проведе с преподаватели, студенти и докторанти от Софийския университет „Св. Климент Охридски“, Техеранския държавен университет „Аломе Табатабаи“ и Гиланския държавен университет на ИР Иран.

Форумът бе открит от доц. д-р Георги Вълчев, зам.-ректор по учебната дейност в Софийския университет. В своето слово българският учен се спря на последиците от Ковид-19 пандемията върху икономическия, социалния, образователния и научния сектор у нас. Подчерта и изключително бързата адаптация на СУ към новите условия, при която традиционните методи на преподаване се трансформираха в нови разнообразни електронни платформи. Доц. Вълчев сподели: *Натрупахме в кратки срокове огромен опит при ползването на новите технологии и се убедихме в тяхната полза за съвременния образователен процес, но същевременно преодоляхме утопията, че бъдещето на образованието изцяло ще зависи от тях.*

От иранска страна поздравителни слова произнесоха д-р Мандана Тишейар, директор на отдел „Международно академично сътрудничество“ при Техеранския университет „Аломе Табатабаи“, и д-р Маджид Вазифедуст, изпълнителен директор на Международния отдел на Гиланския държавен университет.

Със свой доклад работната част на онлайн форума откри проф. д-р Мадлен Данова. Към казаното на уебинара с университетите от Казахстан тя добави много нови моменти при дигитализацията на висшето образование в СУ

и акцентира върху най-сложните проблеми, възникнали в сферата на висшето образование в условията на Ковид-19 пандемията. Същевременно посочи и пътища за тяхното преодоляване както в Софийския университет, така и в страната ни.

Д-р Алиреза Омидбахш, директор на Изпълнителния съвет на факултета по английски и испански език и литература при Техеранския университет „Аломе Табатабаи“, изнесе доклад на тема *Utopian Thinking against Dystopian Realities: Education in the Context of the Covid-19 Pandemic*. В своето изказване д-р Омидбахш направи крайно любопитен паралел между теориите на утопизма и антиутопизма, от една страна, и съвременните теории за причините и следствията от Ковид-19 пандемията – от друга.

Д-р Мохамад Реза Егдами, директор на Института по биоантропология към Гиланския държавен университет, направи пространно изложение на тема *Is Disadvantage of Online Courses, Advantage of Human Evolutionary Behaviors?*. В него той постави в обемни и ярко оцветени рамки плюсовете и минусите на онлайн обучението.

След приключването на работната част се проведе оживена дискусия между лекторите в уебинара и останалите участници, сред които с интересните си въпроси и точни констатации се открие д-р Евелина Хейн от катедра „Китайстика“ в ЦИЕК – ФКНФ.

Модератор на онлайн срещата бе иранският гост-лектор в специалност „Иранистика“ при катедра „Класически Изток“ Алиреза Пурмохаммд.

По време на семинарите бяха излъчени късометражни филми за културата, историята и бита на България, Казахстан, Узбекистан и ИР Иран, което даде възможност на участниците да се запознаят по-отблизо с миналото и традициите на страните, което е важна част от мисията на Центъра за източни езици и култури на Софийския университет.

В края на трите уебинара със заключителни думи и с думи на благодарност към всички участници се обърна директорът на Центъра за източни езици и култури проф. д-р Иво Панов. Той изрази увереност, че споделянето на идеи и конкретни практики предлага нови перспективи за развитие на сътрудничеството в създаване на съвместни програми и изследователски проекти.

Техническата поддръжка и на трите семинара бе осъществена безупречно от Владимир Митев, докторант в специалност „Иранистика“ и един от участниците в проекта.

Полезността на форумите е в създадената възможност за стартиране на информационна и дискусийна платформа за споделяне на научни, теоретични и приложни аспекти на дигитализацията във висшето образование. Участниците се обединиха около мнението, че подобни срещи по такива актуални въпроси между европейските университети и университетите в Централна

Азия са много полезни и от взаимен интерес. Те подчертаха необходимостта от тяхното продължение в още по-разширени формати.

През есента следват онлайн срещите с колеги от университети от Киргизстан и Таджикистан.

Виолета Добичина

Директор

kazakhcentersu@gmail.com

Научнообразователен и културен център „Ал Фараби“
Софийски университет „Св. Климент Охридски“
бул. „Тодор Александров“ 79, кабинет № 27, София 1303
България

Проф. д-р Иво Панов

Център за източни езици и култури

Софийски университет „Св. Климент Охридски“
бул. „Тодор Александров“ 79, София 1303
България

Violeta Dobichina

Director

kazakhcentersu@gmail.com

Al-Farabi Scientific, Educational and Cultural Center
Sofia University ‘St. Kliment Ohridski’
79 Todor Alexandrov Blvd., Office № 27
Sofia 1303
Bulgaria

Prof. Ivo Panov, PhD

panov.ivo@gmail.com

Director

Center for Eastern Languages and Cultures
Sofia University ‘St. Kliment Ohridski’
79 Todor Alexandrov Blvd.
Sofia 1303
Bulgaria